

Πώς μπορώ να αξιώσω αποζημίωση ή άλλη έννομη προστασία/ικανοποίηση από τον δράστη στο πλαίσιο δίκης (ποινικής διαδικασίας) και σε ποιον θα πρέπει να απευθύνω τη σχετική αξίωσή μου;

Στο ισπανικό δίκαιο, η συνήθης διαδικασία για την αξίωση αποζημίωσης λόγω προκληθείσας βλάβης είναι αυτή της ποινικής διαδικασίας, στην οποία οι αστικές ευθύνες αναλύονται μαζί με τις ποινικές. Για τον λόγο αυτό, το τοπικό ποινικό δικαστήριο (Juzgado de Instrucción) παρέχει τη δυνατότητα δήλωσης παράστασης πολιτικής αγωγής στο άτομο που έχει υποστεί βλάβη, ώστε να είναι σε θέση να δηλώσει αν επιθυμεί να προβάλει την αξίωσή του στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας ή να επιφυλαχθεί του δικαιώματός του να ζητήσει αποζημίωση για τη βλάβη που υπέστη στο πλαίσιο αστικής διαδικασίας. Αν ο ζημιωθείς δηλώσει ότι επιθυμεί να ζητήσει αποζημίωση στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, μπορεί να επιλέξει είτε να ασκηθεί πολιτική αγωγή στο όνομά του από τον εισαγγελέα (αυτό θα συμβεί επίσης αν δεν δηλώσει την προτίμησή του) είτε, αν το επιθυμεί, να παραστεί στη διαδικασία (μέσω δικηγόρου ή δικαστικού παραστάτη).

Αν ο ζημιωθείς επιλέξει να ζητήσει αποζημίωση εκτός του πλαισίου της ποινικής διαδικασίας, πρέπει να κινήσει αστική διαδικασία σύμφωνα με τους κανόνες αυτής της διαδικασίας.

Κατά συνέπεια, το θύμα μπορεί να υποβάλει στο δικαστήριο αίτημα αποζημίωσης, είτε αυτοπροσώπως, επί της δήλωσης που έλαβε όταν του δόθηκε η δυνατότητα δήλωσης παράστασης πολιτικής αγωγής, είτε γραπτώς, υποβάλλοντας δήλωση παράστασης πολιτικής αγωγής, ή μέσω δικηγόρου ή δικαστικού παραστάτη. Η γραπτή αυτή δήλωση δεν είναι απαραίτητη: αν δεν υποβληθεί, ο εισαγγελέας θα κινήσει τόσο την αστική όσο και την ποινική διαδικασία. Μπορείτε να λάβετε συνδρομή για τη σύνταξη της αίτησης από τα Γραφεία Στήριξης Θυμάτων Αξιόποιων Πράξεων (Oficinas de Asistencia a las Víctimas del delito), τα οποία βρίσκονται σε όλες τις αυτόνομες κοινότητες, σε όλες σχεδόν τις πρωτεύουσες των επαρχιών, καθώς και σε άλλες πόλεις· όσον αφορά τα εγκλήματα τρομοκρατίας, μπορείτε να λάβετε συνδρομή από το Γραφείο Πληροφόρησης και Στήριξης Θυμάτων Τρομοκρατίας του Εθνικού Ανώτατου Δικαστηρίου (Oficina de Información y Asistencia a Víctimas del Terrorismo de la Audiencia Nacional).

Σε ποιο στάδιο της ποινικής διαδικασίας θα πρέπει να εγείρω την αξίωσή μου;

Μπορείτε να εγείρετε την αξίωσή σας σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας, υπό τον όρο ότι θα το πράξετε πριν από την έναρξη της προφορικής διαδικασίας. Το τοπικό ποινικό δικαστήριο σας προσφέρει τη δυνατότητα να εγείρετε την αξίωσή σας κατά το στάδιο της ανάκρισης, μόλις ενημερωθεί για την ύπαρξη ζημιωθέντος.

Τι μπορώ να ζητήσω με την αξίωσή μου και πώς πρέπει να την παρουσιάσω (να δηλώσω ένα συνολικό ποσό και/ή να προσδιορίσω τις επιμέρους ζημιές, τα διαφυγόντα κέρδη και τους τόκους);

Η αξίωση θα πρέπει να προσδιορίζει τις ζημιές που προκλήθηκε —το ποσό— και να περιλαμβάνει τα σχετικά τιμολόγια ή προσφορές για τη θεμελίωση της αξίωσής σας, τα οποία θα εξεταστούν αργότερα από τον εμπεριognώμονα του δικαστηρίου.

Προβλέπεται συγκεκριμένο έντυπο για τις αξιώσεις αυτές;

Όχι.

Τι είδους αποδεικτικά στοιχεία πρέπει να υποβάλω για τη θεμελίωση της αξίωσής μου;

Για τη θεμελίωση της αξίωσης αποζημίωσης, θα πρέπει να προσκομίσετε τα σχετικά τιμολόγια ή προσφορές που θεμελιώνουν την αξίωσή σας. Αν έχετε υποβάλει αίτηση για νομική συνδρομή, θα σας ζητηθεί να προσκομίσετε αποδεικτικά στοιχεία για το εισόδημα και τα περιουσιακά σας στοιχεία.

Προβλέπεται η καταβολή δικαστικών τελών ή άλλων εξόδων σε σχέση με την αξίωση μου;

Όχι.

Μπορώ να λάβω δωρεάν νομική συνδρομή πριν και/ή κατά τη διάρκεια της διαδικασίας; Μπορώ να λάβω τέτοια συνδρομή αν δεν κατοικώ στη χώρα στην οποία διεξάγεται η δίκη;

Ως αιτών-θύμα εγκληματικής πράξης, από τη στιγμή της πρώτης επικοινωνίας σας με τις αρχές και τους αρμόδιους υπαλλήλους έχετε το δικαίωμα να λάβετε πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία παροχής νομικών συμβουλών και υπεράσπισης, και, αν συντρέχει περίπτωση, τους όρους δωρεάν χορήγησής τους.

Τα Γραφεία Στήριξης Θυμάτων Αξιόποιων Πράξεων θα σας παράσχουν επίσης τις εν λόγω πληροφορίες.

Ως αιτών-θύμα εγκληματικής πράξης, θα μπορείτε να υποβάλετε το αίτημά σας για την αναγνώριση του δικαιώματός σας να λάβετε νομική συνδρομή στον υπάλληλο ή στην αρχή που σας παρείχε τις πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία χορήγησης νομικών συμβουλών και υπεράσπισης και, αν συντρέχει περίπτωση, τους όρους δωρεάν χορήγησής τους. Ο υπάλληλος ή αρχή θα το διαβιβάσει, μαζί με τα υποβληθέντα έγγραφα, στον σχετικό δικηγορικό σύλλογο. Το αίτημά σας μπορεί επίσης να υποβληθεί στα Γραφεία Στήριξης Θυμάτων Αξιόποιων Πράξεων, τα οποία θα το διαβιβάσουν στον σχετικό δικηγορικό σύλλογο.

Γενικά, ως αιτών-θύμα, μπορείτε να επωφεληθείτε από υπηρεσίες νομικής καθοδήγησης που παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τη νομοθεσία σε όλους τους πολίτες. Οι υπηρεσίες αυτές παρέχονται από τους δικηγορικούς συλλόγους κάθε δικαστικής περιφέρειας.

Για να έχετε πρόσβαση σε αυτές, πρέπει να συμπληρώσετε ένα έντυπο που μπορείτε να βρείτε στα δικαστήρια, στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και σε άλλες κρατικές υπηρεσίες και να αποδείξετε ότι τα μέσα διαβίωσής σας είναι ανεπαρκή. Πρέπει να υποβάλετε το αίτημά σας στον δικηγορικό σύλλογο της περιφέρειας του οικείου δικαστηρίου ή στο δικαστήριο της περιοχής όπου διαμένετε, αν η ποινική διαδικασία δεν έχει ακόμα ξεκινήσει. Μετά την έναρξη της ποινικής διαδικασίας, μπορείτε να λάβετε δωρεάν νομική συνδρομή ανά πάσα στιγμή, υπό την προϋπόθεση ότι ως θύμα θα παραστείτε αυτοπροσώπως στη διαδικασία.

Αν είστε θύμα εγκληματικής πράξης βίας με βάση το φύλο, δεν απαιτείται να αποδείξετε προηγουμένως ότι τα μέσα βιοπορισμού σας είναι ανεπαρκή, προκειμένου να λάβετε νομική συνδρομή.

Αν είστε θύμα τρομοκρατίας, μπορείτε επίσης να λάβετε νομική συνδρομή.

Ως θύμα εγκληματικής πράξης, μπορείτε να υποβάλετε αίτηση για νομική συνδρομή στην Ισπανία αν είστε πολίτης οποιουδήποτε κράτους μέλους της ΕΕ και αποδεικνύετε ότι οι οικονομικοί σας πόροι είναι ανεπαρκείς.

Ανεξάρτητα από την ύπαρξη πόρων για την κίνηση δικαστικής διαδικασίας, το δικαίωμά σας να λάβετε νομική συνδρομή θα αναγνωριστεί και η εν λόγω συνδρομή θα σας παρασχεθεί αμέσως, αν είστε θύμα βίας με βάση το φύλο, τρομοκρατίας ή εμπορίας ανθρώπων, σε οποιαδήποτε διαδικασία που συνδέεται, απορρέει ή είναι αποτέλεσμα της ιδιότητάς σας του θύματος, ή, αν είστε ανήλικος ή άτομο με νοητική υστέρηση ή ψυχική νόσο, αν έχετε πέσει θύμα κακοποίησης ή κακομεταχείρισης.

Το δικαίωμα αυτό ισχύει επίσης για τους δικαιούχους οποιουδήποτε είδους ενίσχυσης σε περίπτωση θανάτου του θύματος, υπό την προϋπόθεση ότι δεν συμμετείχαν στις πράξεις.

Για τους σκοπούς της χορήγησης νομικής συνδρομής, ως αιτών θα θεωρείστε θύμα από τη στιγμή της υποβολής έγκλησης ή μήνυσης, ή από τη στιγμή της κίνησης ποινικής διαδικασίας για κάποιο από τα προαναφερθέντα εγκλήματα, και θα διατηρείτε αυτό το καθεστώς ενόσω διαρκεί η ποινική διαδικασία ή έως ότου εκδοθεί, μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας, καταδικαστική απόφαση.

Το δικαίωμα νομικής συνδρομής χάνεται όταν υπάρξει αμετάκλητη αθωωτική απόφαση ή αν ανασταλεί προσωρινά ή παύσει η ποινική δίωξη λόγω μη απόδοξης των εγκληματικών πράξεων, χωρίς, ωστόσο, να γεννάται υποχρέωση επιστροφής του κόστους οποιωνδήποτε δωρεάν παροχών έχουν ληφθεί μέχρι το σημείο αυτό.

Στις διάφορες διαδικασίες που ενδέχεται να κινηθούν ως συνέπεια της ιδιότητάς σας του θύματος των προαναφερόμενων εγκληματικών πράξεων, και ιδίως στις περιπτώσεις εγκλημάτων βίας με βάση το φύλο, πρέπει να σας παρέχει νομική συνδρομή ο ίδιος δικηγόρος, υπό την προϋπόθεση ότι με τον τρόπο αυτόν διασφαλίζεται δεόντως δικαίωμά σας υπεράσπισης.

Έχετε το δικαίωμα να λάβετε νομική συνδρομή αν το ετήσιο εισόδημά σας και το εισόδημά σας ανά οικογενειακή μονάδα δεν υπερβαίνει:

Το διπλάσιο του δημόσιου δείκτη εισοδημάτων πολλαπλών σκοπών (Indicador Público de Renta de Efectos Múltiples – IPREM) που ισχύει τη στιγμή της υποβολής της αίτησης, στις περιπτώσεις προσώπων που δεν είναι μέλη οικογενειακής μονάδας. Ο IPREM είναι ένας δείκτης που καθορίζεται ετησίως και χρησιμοποιείται για τον προσδιορισμό του ύψους ορισμένων παροχών ή του ορίου για την πρόσβαση σε ορισμένες παροχές, δικαιώματα ή δημόσιες υπηρεσίες.

Δυόμισι φορές τον ισχύοντα IPREM τη στιγμή υποβολής της αίτησης, στις περιπτώσεις προσώπων που είναι μέλη οποιουδήποτε τύπου οικογενειακής μονάδας με λιγότερα από τέσσερα μέλη.

Το τριπλάσιο του IPREM, στις περιπτώσεις που η οικεία οικογενειακή μονάδα αποτελείται από τέσσερα ή περισσότερα μέλη.

Αν, ως θύμα, σας έχει χορηγηθεί το δικαίωμα της νομικής συνδρομής, δεν υποχρεούστε να καταβάλετε τα ακόλουθα έξοδα:

Προηγούμενη νομική συμβουλή.

Αμοιβή δικηγόρου και δικαστικού παραστάτη.

Δαπάνες που προκύπτουν από τη δημοσίευση ανακοινώσεων σε επίσημες εφημερίδες.

Εγγυήσεις που απαιτείται να καταβληθούν για την υποβολή ορισμένων ένδικων μέσων.

Πληρωμές εμπειρογνομόνων.

Επιπλέον, θα επωφεληθείτε από 80 % έκπτωση επί του κόστους των συμβολαιογραφικών πράξεων και των πιστοποιητικών από το κτηματολόγιο και τα εμπορικά μητρώα.

Σε ποιες περιπτώσεις το ποινικό δικαστήριο θα απέρριπτε ή θα αρνούνταν να αποφανθεί επί της αξίωσής μου κατά του δράστη;

Γενικά, στην περίπτωση των **βιαιών εγκληματικών πράξεων και των σεξουαλικών εγκλημάτων**, το δικαστήριο πρέπει να διαπιστώσει την ύπαρξη εκ προθέσεως (σκοπίμης) βίαιης εγκληματικής πράξης ή σεξουαλικού εγκλήματος και να αποτυπώσει τη διαπίστωση αυτή στη δικαστική απόφαση που περατώνει την ποινική διαδικασία. Σε αυτήν την αμετάκλητη δικαστική απόφαση στην ποινική διαδικασία, πρέπει να αποτυπώνεται σαφώς η αιτιώδης σχέση μεταξύ του εγκλήματος και των βλαβών στην υγεία ή, κατά περίπτωση, του θανάτου.

Είναι επίσης πιθανό η δικαστική απόφαση που περατώνει την ποινική διαδικασία να διατάσσει την προσωρινή αναστολή ή την παύση της ποινικής δίωξης.

Σύμφωνα με την ισπανική ποινική νομοθεσία, προσωρινή αναστολή της ποινικής δίωξης διατάσσεται αν η διάπραξη της εγκληματικής πράξης που οδήγησε στην ποινική δίωξη δεν αποδεικνύεται δεόντως ή αν συναχθεί ότι διαπράχθηκε μεν εγκληματική πράξη, αλλά δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία για να ασκηθεί δίωξη κατά ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων προσώπων ως αυτοργών, συνεργών ή ηθικών αυτοργών της πράξης.

Παύση της ποινικής δίωξης διατάσσεται αν δεν υπάρχουν εύλογες ενδείξεις ότι η πράξη που οδήγησε στην ποινική δίωξη έχει διαπραχθεί, αν η πράξη δεν συνιστά ποινικό αδίκημα ή αν όσοι διώκονται ως αυτοργοί, συνεργοί ή ηθικοί αυτοργοί απαλλάσσονται από την ποινική ευθύνη.

Στην περίπτωση των **εγκλημάτων τρομοκρατίας**, είναι γενικά απαραίτητο το δικαστήριο να αξιολογήσει αν υπάρχει αστική ευθύνη για τις πράξεις και τις βλάβες που προβλέπονται στην ισχύουσα νομοθεσία. Η χορήγηση της ενίσχυσης και των παροχών που προβλέπονται από την ισπανική νομοθεσία για την τρομοκρατία υπόκειται στις αρχές περί αποζημίωσης που προβλέπονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση σχετικά με την αποζημίωση των θυμάτων των εγκλημάτων βίας.

Μπορώ να ασκήσω ένδικα μέσα κατά μιας τέτοιας απόφασης ή να επιδιώξω άλλα μέσα έννομης προστασίας/ικανοποίησης;

Αν ο ανακριτής που διερευνά την υπόθεση (σε δικαστήριο ή δικαιοδοτικό όργανο) αποφασίσει την περάτωση της διαδικασίας —δηλαδή διατάξει την παύση της ποινικής δίωξης— το θύμα μπορεί να προσβάλει την εν λόγω απόφαση αν έχει παραστεί στη διαδικασία και πρόκειται για άσκηση δίωξης από ιδιώτη.

Σύμφωνα με την ισπανική ποινική νομοθεσία, προσωρινή αναστολή της ποινικής δίωξης διατάσσεται όταν η διάπραξη της εγκληματικής πράξης που οδήγησε στην ποινική δίωξη δεν αποδεικνύεται δεόντως ή αν συναχθεί ότι διαπράχθηκε μεν εγκληματική πράξη, αλλά δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία για να ασκηθεί δίωξη κατά ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων προσώπων ως αυτοργών, συνεργών ή ηθικών αυτοργών της πράξης.

Παύση της ποινικής δίωξης διατάσσεται αν δεν υπάρχουν εύλογες ενδείξεις ότι η πράξη που οδήγησε στην ποινική δίωξη έχει διαπραχθεί, αν η πράξη δεν συνιστά ποινικό αδίκημα ή αν όσοι διώκονται ως αυτοργοί, συνεργοί ή ηθικοί αυτοργοί απαλλάσσονται από την ποινική ευθύνη.

Στην περίπτωση των **βιαιών εγκληματικών πράξεων και των σεξουαλικών εγκλημάτων**, για να υποβληθεί αίτηση για τα διάφορα είδη ενίσχυσης που προβλέπονται από τον νόμο, απαιτείται γενικά να έχει εκδοθεί δικαστική απόφαση που περατώνει την ποινική διαδικασία και η οποία δεν υπόκειται πλέον σε άλλα ένδικα μέσα. Για τον σκοπό αυτό, η οριστική απόφαση στην ποινική διαδικασία μπορεί να προσβληθεί εντός της οριζόμενης προθεσμίας και με την άσκηση των ένδικων μέσων που ορίζονται στην εν λόγω απόφαση.

Αν το δικαστήριο μου επιδικάσει αποζημίωση, πώς μπορώ να διασφαλίσω ότι η απόφαση θα εκτελεστεί κατά του δράστη και τι βοήθεια μπορώ να λάβω για το διασφαλίσω αυτό;

Το κράτος θα καταβάλει το σύνολο ή μέρος της ενίσχυσης αν ο δράστης έχει κηρυχθεί εν μέρει αφερέγγυος.

Το κράτος υποκαθίσταται στα δικαιώματά σας έναντι του αστικώς υπεύθυνου για την εγκληματική πράξη, έως το πλήρες ποσό της προσωρινής ή της τελικής ενίσχυσης που έχετε λάβει ως θύμα ή δικαιούχος.

Το κράτος μπορεί να προβάλει αξίωση κατά του αστικώς υπεύθυνου για την εγκληματική πράξη, απαιτώντας την πλήρη ή μερική επιστροφή της χορηγηθείσας ενίσχυσης.

Η εν λόγω αξίωση πραγματώνεται, κατά περίπτωση, μέσω της διοικητικής διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης και υφίσταται, μεταξύ άλλων, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

Αν η αμετάκλητη δικαστική απόφαση κρίνει ότι δεν τελέστηκε εγκληματική πράξη.

Αν, μετά τη χορήγηση της ενίσχυσης, τόσο εσείς ως θύμα όσο και οι δικαιούχοι σας πετύχατε, με οποιονδήποτε τρόπο, πλήρη ή μερική αποκατάσταση των βλαβών που υποστήκατε, εντός των τριών ετών μετά τη χορήγηση της ενίσχυσης.

Αν η ενίσχυση χορηγήθηκε με βάση την υποβολή ψευδών ή σκόπιμα ατελών πληροφοριών ή με οποιοδήποτε άλλο δόλιο μέσο, ή λόγω σκόπιμης παράλειψης της αναφοράς περιστάσεων που θα οδηγούσαν στην απόρριψη ή στη μείωση της ζητούμενης ενίσχυσης.

Αν η αποζημίωση που επιδικάστηκε με την απόφαση είναι μικρότερη από την προσωρινή ενίσχυση.

Η εν λόγω αξίωση προβάλλεται με την παράσταση του κράτους στην ποινική ή την αστική διαδικασία που διεξάγεται, με την επιφύλαξη της δυνατότητας άσκησης πολιτικής αγωγής από τον εισαγγελέα.

Τα θύματα μπορούν να λάβουν βοήθεια από τα οικεία Γραφεία Στήριξης Θυμάτων Αξιοποιων Πράξεων ή, στην περίπτωση των εγκλημάτων τρομοκρατίας, από το Γραφείο Πληροφόρησης και Στήριξης Θυμάτων Τρομοκρατίας του Εθνικού Ανώτατου Δικαστηρίου, για οποιαδήποτε πληροφορία χρειάζονται συναφώς.

Τα Γραφεία Στήριξης Θυμάτων Αξιοποιων Πράξεων θα σας παράσχουν πληροφορίες σχετικά με τη δυνατότητα που έχετε ως θύμα να συμμετάσχετε στη διαδικασία επιβολής της ποινής, καθώς και βοήθεια για να μπορέσετε να ασκήσετε τα δικαιώματα που σας παρέχει ο νόμος.

Αν είστε θύμα τρομοκρατίας, το Γραφείο Πληροφόρησης και Στήριξης Θυμάτων Τρομοκρατίας του Εθνικού Ανώτατου Δικαστηρίου θα σας παράσχει τους απαραίτητους διαύλους πληροφόρησης ώστε να ενημερώνεστε για όλα όσα σχετίζονται με την εκτέλεση της ποινής φυλάκισης έως την πλήρη έκτισή της, ιδίως για την περίπτωση χορήγησης προνομίων ή αποφυλάκισης των καταδικασθέντων. Επιπλέον, στο πλαίσιο της διεκπεραίωσης των υποθέσεων αποζημίωσης, το Γραφείο παρέχει στα θύματα πληροφορίες για τη λήψη πιστοποιητικών περί του αμετάκλητου αποφάσεων, βεβαιώσεων περί μη εκτέλεσης των αστικών αξιώσεων και άλλων εγγράφων που απαιτούνται για τη διεκπεραίωση των αιτήσεων για τις ενισχύσεις που προβλέπονται από τον νόμο.

Τελευταία επικαιροποίηση: 17/01/2024

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.